

30. Raittiuslautakunnan toimisto

Yleistä. Alkoholijuomien kokonaiskulutus lisääntyi v. 1973 varsin tuntuvasti. Sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettuna kulutus oli 5.6 (ed.v. 5.1) litraa keskimäärin asukasta kohden vuodessa, mikä merkitsi lähes 10%:n lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäystä oli todettavissa pääasiallisesti väkevien juomien ja viinien kohdalla, mallasjuomien osuuden jäädessä edellisen vuoden tasolle. Alkoholimenojen osuus oli kuluttajien yksityisistä kulutusmenoista 584 mk eli 7.6%, oltuaan v. 1972 n. 491 mk (7.4%).

Alkoholinkäytöstä ja sen lisääntymisestä aiheutuneet haitat ilmenivät Helsingin tilastoissa selvänä nousuna, lukuunottamatta juopumuspidätyksiä, joita suoritettiin kertomusvuonna kaikkiaan 58 518 eli n. 2% vähemmän kuin edellisenä vuonna. Rikoksia alkoholi- ja keskiolutlakia vastaan tehtiin 7 510 (ed.v. 4 765), lisäyksen ollessa peräti n. 60%. Alkoholin vaikutuksen alaisena tehtiin rikoksia seuraavasti:

	v. 1973	ed. v:een verrattuna
— tappoja ja murhia	16	+ 3
— pahoinpitelyjä	835	+440
— törkeitä pahoinpitelyjä	142	+ 61
— muita yksilöön kohdist. rikoksia	157	+ 58
— rattijuoppoustopauksia	1 363	+236

rahaa sitä anoneille myös monella muullakin tavalla. Niinpä mm. jaettiin erilaista tiedotus- ja valistusaineistoa, avustettiin piirijärjestöjen toiminnanohjaajien palkkausta myöntämällä sitä varten avustuksia, toimeenpantiin järjestöjen toimihenkilöille neuvottelu-, kurssi- ja ohjelmavihjetilaisuuksia, aktivoitiin järjestöjen toimintaa erilaisilla kilpailuilla sekä osallistuttiin yhdistysten toiminnan kehittämiseen.

Lautakunnan toimisto osallistui myös erilaisiin kampanjoihin. Entiseen tapaan toimisto järjesti valtakunnallisen raittiusviikon 28.10.—4.11. toiminnan Helsingissä, osallistui useiden raittiusviikkotilaisuuksien järjestelyihin, toimeenpani yhteistyössä moottoriym. järjestöjen kanssa liikennejuoppouden vastustamiskampanjan, osallistui Työväen Raittiuspäivän 1.4. tilaisuuksien ja yleismainnon kustantamiseen sekä »Ihminen puhtaaksi — aineet pois»-kampanjan yhteydessä järjestettyjen tilaisuuksien, seminaarien, neuvottelutilaisuuksien jne. järjestelytoimenpiteisiin.

Alkoholilain mukaisia valvonnan seuraamistehtäviä ja siitä aiheutuvia toimenpiteitä käsiteltiin ja toteutettiin paitsi omina työmuotoina, myös Helsingin alueen raittius- ja alkoholiasioita käsittelevän neuvottelukunnan puitteissa. Pyydettyinä lausuntoina lautakunta käsittelee kertomusvuonna yhtä uutta alkoholimyymäläänomusta sekä yhden myymälän siirtoa toiseen paikkaan. Uutta myymälää puollettiin varauksellisesti, myymälän siirtoon ei esitetty huomautuksia. Annis-

Raittiustyötä tekevien järjestöjen toimintaa tuettiin ja tehostettiin paitsi jakamalla lautakunnan käytettävänä olevaa määrää-

keluoikeusanomuksia lautakunta käsitteli 15 (ed.v. 16), joista yhdeksän anomuksen kohdalla ei esitetty huomautuksia, neljän anomuksen kohdalla esitettiin varauksia ja kahta anomusta vastustettiin.

Muina alkoholipoliittisina toimenpiteinä käsiteltiin pakilalaisten liikkeenharjoittajien esitystä, jonka mukaan aiempaa päätöstä Alkon Pakilassa sijaitsevan myymälän siirtämisestä sopivampaan paikkaan ei toteutettaisi. Esitystä vastustettiin ja myös kaupunginhallitus ilmoitti, ettei esitys anna aihetta toimenpiteisiin.

Toimisto. Lautakunnan toimisto ja kokoushuoneisto sijaitsi kertomusvuoden aikana elintarvikekeskuksen talossa, Helsinginkatu 24 A. Lautakunnan palveluksessa oli viisi vakinaista ja yksi tilapäinen viranhaltija.

Raittiusvalistustoiminta. Viranhaltijain ohjauksikäyntejä raittius- ym. järjestöjen tilaisuuksiin, sosiaalisin laitoksiin sekä kouluihin suoritettiin kertomusvuoden aikana 34 (ed.v. 62) kertaa. Puheita, esitelmiä ja alustuksia pidettiin, lukuunottamatta omaa kurssitoimintaa, viranhaltijain toimesta 88 (110) ja ulkopuolisten asiantuntijain toimesta 143 (133).

Erilaisia neuvottelutilaisuuksia ja ns. vihjeiltoja järjestettiin 6 (4), joissa osanottajia oli yht. 144 (160). Neuvottelutilaisuuksia, seminaareja ja luentotilaisuuksia yhteistyössä eri järjestöpiirien kanssa järjestettiin 3, joissa osanottajia oli yht. 270. Ohjelmallisia valistustilaisuuksia ja eri järjestöpiirien kanssa yhteistyössä järjestettyjä raittiusviikon tilaisuuksia pidettiin yht. 26 (15), joissa oli osanottajia yht. 2 880 (2 800).

Vuoden aikana järjestettiin yksin tai yhteistoiminnassa raittiuspiirijärjestöjen kanssa 8 (8) kurssia, joissa oli yht. 577 (250) osanottajaa. Lautakunnan toimisto tuki Kansalaisjärjestöjen Raittiuustoiminnan Keskusliiton toimeenpanemia tuoremehukurseja Malmi-tuoremehuasemalla.

Erilaisia järjestöaktiivisuutta tehostavia kilpailumuotoja järjestettiin seuraavasti: kau-

pungin tuntemuskilpailu raittiusjärjestöjen jäsenille, liikennekilpailu raittiusjärjestöjen autoryhmille, tietokilpailu järjestöille sekä veikkaustietokilpailu varhaisnuorisojärjestöille. Kilpailuihin otti osaa yht. 593 (n. 400) henkilöä.

Toimiston lainaamoon, myös sen omaa valistustoimintaa varten, hankittiin vuoden aikana 4 uutta elokuvakopiota sekä uusittiin eräitä käytössä kuluneita kopioita. Vuoden lopussa oli toimiston käytettävissä 140 (146) lyhytelokuvakopiota, 82 (73) kuultokuvasarjaa, 6 (5) Bell & Howell -merkkistä 16 mm:n elokuvakonetta, Grundig-merkkinen nauhuri, kaksi rainaheitintä, kuultokuvaheitin, 2 valkokangasta, elokuvanauhojen korjauslaite sekä esityspöytä. Lainauksia suoritettiin seuraavasti: elokuvakoneita 520 (717), elokuvakopioita 5 054 (6 412), kuultokuvasarjoja 631 (561), kuultokuva- ja rainaheittimiä 178 (120) ja valkokankaita 32 (26) lainauspäivää. Vuoden lopussa ryhdyttiin valmistuttamaan yhteistyössä suurten kaupunkien raittiuslautakuntien kanssa uutta tupakka-aiheista lyhytelokuvaa.

Raittius- ym. keskusjärjestöjen julkaisemia taitelehtisiä, julisteita, jne. hankittiin ja jaettiin erilaisiin kohteisiin 48 335 (55 000) kappaletta. Toimiston omasta toimesta julkaistiin ja jaettiin 11 200 (1 600) kappaletta lautakunnan toimintaa koskevia esitteitä, valistuslehtisiä jne.

Raittiusviikon merkeissä järjestettiin sanomalehdistölle tiedotustilaisuus 25.10. Lisäksi lähetettiin lehdille tiedotuksia. Vuoden aikana esitettiin kahtena kahden viikon pituisena jaksona elokuvamainontaa, joista ensimmäinen tapahtui Työväen Raittiuspäivän ja toinen raittiusviikon merkeissä.

Eri raittiusjärjestöjen kustantamia kuu-kausi- ja aikakausjulkaisuja tilattiin ja jaettiin sosiaalisin laitoksiin, kouluihin jne. yhteensä 1 140 (1 269) vuosikertaa.

Erilaisten kilpailujen, kerhotoiminnan ym. yhteydessä jaettavia lahjaesineitä ja kirjoja hankittiin yhteensä 3 400.

Raittiuslautakunnan toimiston ja raittiuspiirijärjestöjen yhteisjulkaisu »Raittiustyön Kentältä» ilmestyi vuoden aikana kuutena painoksena yhteismäärältään 25 200 (25 200) kpl. Lehden toimittaminen ja jakelu suoritettiin toimistossa ja painokset jaettiin ilmaisjakeluna raittiusjärjestöjen aikuisjäsenille sekä eräille laitoksille ja järjestöille.

Kertomusvuoden aikana järjestettiin helsinkiläisissä kouluissa yhteensä 1 146 (347) asennekasvatustuntia, joissa käsiteltiin tupakkaa ja päihteitä, liikenneraittiutta ja muuta raittiusasiaa. Tunteihin osallistui yht. 38 040 (12 377) oppilasta.

Päivystäjäyhdistys 603786:n esityksestä ja lautakunnan kustantamana suoritettiin kesän ja syksyn aikana nuorten päihteiden käyttöä koskeva tarkkailu helsinkiläisissä huvittelu-paikoissa. Samoin suoritettiin kyselytutkimus syyslukukaudella pidettyjen alkoholia käsittelevien oppituntien vaikutuksesta oppilaisiin. Edelleen suoritettiin syyskuussa tiedus-

telu tupakoinnista kuudessa helsinkiläisessä oppikoulussa. Tutkimuksen tulos julkaistaan v. 1974 puolella.

Avustukset. Lautakunta jakoi anomusten perusteella raittiuskeskusjärjestöjen kurseille osallistuville helsinkiläisille osanottajille kurssiavustuksia. Avustuksia anoi kaikkiaan 94 (96) henkilöä, joista 92:lle myönnettiin 10—30 mk:n suuruinen avustus. Myönnettyistä avustuksista jätti 5 avustuksensa käyttämättä. Avustusten yhteismäärä nousi 2 455 (2 190) mk :aan.

Avustuksia raittiustyön tukemiseen vapaiden järjestöjen kautta jaettiin 68 (72) yhdistykselle yht. 170 000 mk.

Menot ja tulot. Kaupungin v. 1973 talousarvioon oli raittiuslautakunnan tileille merkitty yhteensä 286 285 (255 004) mk sekä avustuksia varten 170 000 (157 000) mk. Kaikkiaan lautakunta ja sen toimisto käytti omaan toimintaansa 304 278 mk ja avustuksiin 169 722 mk eli yht. 474 000 (397 971) mk.